

(Kullervo 100 vuotta, 2. osa)

Toivo Sinkon palkinnot piilotettiin

Toivo Sinkko (1891–1958) valittiin Joutsenon Kullervon puheenjohtajaksi 1917. Hän oli ottanut hoitoonsa isänsä nahkurinliikkeen. Hän oli Joutsenossa myös suojeluskunnan kasvatuspäällikkönä. Kullervon puheenjohtajana hän oli vuoteen 1921 ja sen jälkeen vielä johtokunnan jäsenenä, kunnes muutti Lappeenrantaan.

Sinkko koki kovia talvella 1918. Jussi Kirjavainen kuvaa tapahtumia teoksessa *Suomalaiset suurhiihtäjät*:

”Vapaussodan alussa Sinkko joutui Lemillä punaisten vangiksi. Sukset otettiin häneltä takavarikkoon, ja paluumatka oli patikoitava vankikolonnan mukana Lappeenrantaan saakka, jossa hänet vapautettiin, mutta sellaisin ehdoin, jotka eivät jättäneet tulkinnan sijaa.

Hän meni Joutsenoon ja laskeutui eräänä iltamyöhänä suksien päälle vatsalleen ja veti itsensä rintamaa erottavan pellon yli valkoisten puolelle.

Hän teki Karjalan 3. komppanian tiedustelujoukkueen mukana uhkarohkeita retkiä vihollisen selkäyhteyksien häiritsemiseksi Saimaan-Korvenkylän-Suokumaan-Jääsken rintamaosalla. Viholliset eivät saaneet 80-miehiseltä joukkueelta yön rauhaa eikä päivän lepoa.”

Sinkko valmisti taistelujen väliajalla suksivoiteita valkoisten joukoille. Kerrotaan punaisten tuskailleen: ”Kun saataisiin Sinkko ammutuksi, eivät toistenkaan sukset kulkisi enää”.

Jussi Kirjavainen jatkaa:

”Kun Sinkko saapui taistelujen päätyttyä Joutsenoon, oli hänen talostaan jäljellä vain savuavat rauniot. Palkintokokoelmasta ei löytynyt tuhkan seasta metallin palaakaan. Vaimo ja lapset itkivät hävityksen kauhistusta. Sinkko kohotti nyrkkinsä itää kohti.

Helsingiläisen työväen urheiluseuran Jyryn komppania oli rynnännyt ryöstämään taloa. ”Missä ovat Sinkon palkinnot?”, he olivat huutaneet. Mitään ei ollut kuitenkaan löytynyt.

Alkukesästä 1918 naapurin emäntä, jonka aviomies oli sotinut punaisten puolella ja kaatunut, tuli kertomaan palkintojen kohtalosta. Hän kertoi käyneensä talvella eräänä yönä panemassa palkinnot säkkiin ja piilottaneensa ne lattian alla olleen kellarin pohjalle. Sieltä tuhkan ja mullan alta löytyivät kaikki palkinnot koskemattomina.

”Silloin valkeni minulle elämä taas”, kertoi Sinkko, ”sillä kaikkea muuta ihminen nyrkillään saa, mutta ei kilpailuissa voitettuja palkintoja.”

Toivo Sinkko oli viettänyt lapsuutensa Lemillä. Hän sijoittui 19-vuotiaana 1910 SM-hiihdoissa 30 kilometrillä seitsemänneksi. Seuraavat vuodet hän hallitsi SVUL:n Etelä-Saimaan piirin hiihtokisoja.

Talvella 1919 Helsingissä oli suuret Suomen Talvikisat, joihin Toivo Sinkkokin harjoitteli ahkerasti. Hän oli 60 kilometrillä Suomen parhaiden joukossa neljäs.

SM-hiihdoissa 1921 hän oli kolmas 60 kilometrillä. Syksyllä 1921 hän totesi 31-vuotiaana, että ”nyt täytyy ruveta tosissaan hiihtämään, muuten on liian myöhäistä”. Järvien jäiltä oltiin siirtymässä metsiin maastohiihtoon.

Sinkko oli pienikokoinen (165 cm), mutta vahvarakenteinen (73 kg). Hänellä oli hyvät käsivoimat, joiden avulla hän menestyi jäähiihdossa. Hän oppi maastohiihdon vaatiman nousutekniikan ja alamäkien laskutaidon. Syksyisin hän teki metsätöitä ja juoksi pitkiä jalkalenkkejä.

Talven 1922 merkittävimmät kilpailut olivat Pohjoismaiset kisat Tukholmassa. Sinne matkattiin laivalla, joka juuttui Ruotsin saaristossa kolmeksi päiväksi jäihin. Suomen joukkue pääsi maihin vasta kilpailupäivänä kello 8. Suomalaisten päästyä kilpailupaikalle olivat 60 kilometrin ruotsalaiset ja norjalaiset hiihtäjät jo ladulla.

Järjestäjät antoivat suomalaisten osallistua 60 kilometrille kilpailun ulkopuolella. Kilpailun voitti virallisesti Ruotsin Per-Erik Hedlund, mutta Suomen Tapani Niku ja Anton Collin hiihtivät parhaat ajat ja Sinkkokin hävisi vain Hedlundille voittaen kaikki norjalaiset.

Joutsenon nahkurille hävinnyt paras norjalainen Thorleif Haug oli moninkertainen Holmenkollenin voittaja, joka ensimmäisissä talviolympiakisoissa Chamonix'ssa 1924 voitti kultaa 18 ja 50 kilometrillä sekä yhdistetyssä. Ruotsin Hedlund voitti kultaa Sankt Moritzissa 1928.

Suomalaishiihtäjistä Collin ja Niku jatkoivat Tukholmasta Osloon ja hiihtivät seuraavana viikonloppuna Holmenkollenin 50 kilometriä. Tulos oli historiallinen kaksoisvoitto suomalaisille ja samalla ensimmäinen ei-norjalaisen voitto "Kollenilla".

Toivo Sinkko palasi laivalla Suomeen, ja matkusti Puijon Talvikisoihin, jotka tuolloin olivat SM-hiihtojen ohella kotimaiset pääkilpailut. Kuopion rankoissa maastoissa Topi oli ylivoimainen. Myöhemmin Topi muisteli Puijon viikonloppua:

"Ikäni olen sitä katunut ja harmitellut, että en lähtenyt Norjaan. Holmenkollenin viikonloppuna kilpailin Puijolla ja paransin jokaisella kymmenen kilometrin kierroksella vauhtia ja saavutin siellä ajan, joka pysyi lyömättömänä vuosikausia".

Talvella 1923 aloitettiin Salpausselän hiihdot, joista saman tien kehittyi valtakunnan talvinen ykköstapahtuma. Toivo Sinkko hiihti ensimmäisen Salpausselän 50 kilometriä sijoittuen kolmanneksi Tapani Nukun ja tulevan maailmanmestarin Matti Raivion jälkeen.

Puijolla 1923 Sinkko puolusti 50 kilometrin voittoa, mutta jäi toiseksi kaikkien aikojen pitkäkestoisimmassa Puijon hiihdossa. Voittaja viipyi radalla yli viisi ja puoli tuntia.

Toivo Sinkko yhdisti työn ja harjoittelun kauppamatkoilla nahkurinliikkeen hoitajana. Hän lainasi Joutsenon kirkolta hevosen, laittoi tavaransa rekeen ja hiihti itse joko edellä tai kuorman perässä Joutsenosta Lappeenrantaan. "Hullu mies, maksaa hevosesta ja hiihtää sitten itsensä rääsyksi", päivittelivät lappeenrantalaiset.

Sinkko muutti vuonna 1924 Lappeenrantaan ja siirtyi Lappeenrannan Urheilu-Miehiin. Hänestä tuli seuransa ja SVUL:n Viipurin piirin hiihtojaoston pitkäaikainen puheenjohtaja.

Antti O. Arponen